

Välismaa reisikiri.

Berliini, Pariisi ja Riia naistekliinikuist.

Latvija Riia ülikooli naistekliinik (dir. prof. Putnin) on tunduvalt edasi jõudnud 1927. a. saadik, millal sinna lühema tutvumiskäigu tegin. Kliinik, mis siis asus I linna haigla kitsais ruumes, on üle viidud üle Düüna asuvasse II linna haiglasse. Ruumid on palju avaramad ja võimaldavad kuni 150 haige vastuvõtmist. Haigete ühelt korralt teise paigutamiseks on kliinikus lift, mis kergendab teenijaskonna tööd. Septiline osakond oma eraldi personaaliga asub erihoones. Kliinikul on kasustada 100 mg raadiumi. Kliiniku lubati soodsail tingimusil vastu võtta raadiumraviks ka haigeid Eestist.

Berliini ülikooli naistekliiniku (Artilleriestrasse), mida viimast korda kadunud prof. E. B u m m'i ajal külastasin, on teostatud prof. W. S t o e c k e l'i juhtimisel 15 miljoni Saksa riigimarga ümber maksma läinud juurdeehitis, mida tuleb pidada küll üheks ajakohasemaist. Seinad, mis siledalt lähevad üle usteks, terasmööbel haigete tubades ja personaali ruumes võimaldab kergelt puhtusepidamist. Samuti moodne terasmööbel haigete jalutus- ja ajaviiteruumes, mis üle tõmmatud tagasihoidliku, omas värvis moodsaid seinailustisi kordava riidega ning jätab rahustava mulje.

Haigete rahu garanteerib ka haigete kellade süsteem n. n. koputajad, mis lasevad haigete helistamist kuulda kerge koputamise kujul ainult selles haigetoas, kus antud momendil viibib valvepöetaja, ja erilised öölambid. Haigetele võimaldab õhku ja päikest ruumikas tuulte eest varjatud katusaed. Ka ravi-teostajaid ei ole unustatud. Nii leidub moodsa operatsiooniruumi juures opereerijaile vajalik ruum enese pesemiseks ja ümberriietumiseks.

Berliini Charité naistekliinikus, mida juhatab prof. W a g n e r, oli võimalik peale muu tutvuda ainsa omapärase üle 500 000 voldilise pingega töötava „Sanitase“ lühilainete aparaadiga.

Veel oli võimalik tutvuda Scharlottenburgis n. n. Ceciliamajas prof. L i e p m a n n'i juhatusel töötava naistekliinikuga (Frauenklinik „Cecilienhaus“ u. Deutsches Institut für Frauenkunde), mille uued ruumid, röntgeniseadistused ja kuuldesaal väga otstarbekohaselt ja ajanõudeile vastavalt varustatud. Eriti on tähelepanev, et röntgeniseadistust võib ühendada ope-

ratsiooni- ja sünnitusruumiga, kust ka päritud huvitavad Liepman'n'i ja Danelius'e ülesvõtted rasedaist ja sünnitajaist.

Pariisis Hôpital Broca prof. J. L. Faure'i juhatusel töötav günekoloogiline kliinik on paviljonisüsteemiline õhu- ja valgusküllane vanem ehitis. Eesruumide ja suuremate saalide seinad on ilustatud seinamaalidega ja saalid kannavad kuulsuste nimesid. Muuseas leidub ka m-me Récamier nimeline saal. Uudisena võrreldes teiste nähtud maadega, on erilise õmblusnõela tarvitamine ja operatsiooni läbiviimine ilma riistu ulatava operatsiooniõeta, mis aga omakord näib operatsioonikulu kiirust vähendavat. Erilist huvi pakkusid juhataja visitatsioonid, kus üksikasjalikult läbi võetakse haigusjuhud ja igapäevane juhataja ambulatoorne vastuvõtupäev.

Prof. A. Brindeau poolt juhutatud Tarnier nimeline kliinik — kena Tarnier mälestusmärgiga maja küljes — võtab vastu naistehaigeid kui ka sünnitajaid. Ruumid head, kuid suureks paisunud tegevus nõuab veelgi juurdeehitisi. Muuseumis peale väga huvitavate patoloogiliste preparaatide kogu (väljakantud *grav. ectopica* jne.) leidis suur kogu tangisid, mille seas ka Tarnier omad nende algkujul.

Prof. M. A. Couvelaire'i poolt juhitud Maternité Baudelocque on suuremaid sünnitusabi-kliinikuid, kus septembri keskpaigani tõsis läbikäinud sünnitajate arv juba 2½ tuhandeni. Suur sünnitussaal on jagatud üksikuteks ühe sünnitusvoodiga ruumeks, kus sünnitajad ei ole sunnitud kuulama üksteise oigeid. Eraldi asuvas isolatsiooni-osakonnas on üksikud haiged samuti omaette eraldi tubades. Baudelocque'i Maternité's said maailmasõja ajal sünnitajad vaenlase pommide läbi kannatada.

Kõige eelpool nimetatud kliinikute juures töötavad günekoloogide ja sünnitusabiandja juhatusel nõuandlad rasedaile, imikuile ja naistehaigeile, kuid küll kõige ajakohasemalt on see nõuanne korraldatud Hôpital Lariboisière Maternité juures (dir. L. Devraigne). See n. n. Centre d'Hygiène Sociale kujutab enesest moodsat juurdeehitist suurele Hôpital Lariboisière'ile. Siin toimub peamiselt nõuanne rasedaile või nagu seda nimetatakse „*les consultations de grossesse*“, mille sihiks, nagu see on fikseeritud Devraigne'i ettekandes Rahvusvahelise emade- ja lastekaitse kongressil Pariisis 1922. a., on kindlustada raseda naise arstilist hoolekannet (*protection medicale*) ja võitlus surnultsündimuse ja laste suremusega.

Esimene konsultatsioon peab toimuma siis nii vara kui võimalik, kuid hilisemalt 3. kuul ja seal peab saama tulevane ema juhtnõõre edaspidiseks rasedusajaks. Et arstilise nõuande ja eeskirjade täitmist võimaldada, on nõuandlas ametis sotsiaalse hoolekande agent, kes „peab tundma õppima ema või tulevase ema moraalseid ja materjaalseid vajadusi ja hoolitsema nende rahuldamise eest, kasustades ametliku või era-hoolekande organisatioone“.

Ülalnimetatud Centre d'Hygiène Sociale võtab enese alla suure maja alumise korra, mille esikülg kuni 40 m pikk. Suure ootesaaliga on ühenduses kolm paviljoni — 1) rasedate nõuandeks, 2) imikute nõuandeks ja 3) antisüfiliitiline, steriilsuse ja üldgünekoloogiline nõuanne.

Rasedate nõuandla ees on W. C., kus erinõudesse võetakse uriini uurimiseks ja kus isikliku puhtuse võimaldamiseks on seadistatud bideed. Uriin vaadatakse kohe järgi ja vastav märkus antakse lehel naisele kaasa esitamiseks nõuannet teostavale arstile. Naine läheb edasi suurde ruumi, kus on omaette sissekäikudega viis kabiini, mille jälle vaheseinaga eraldatud osas naine riietub lahti ja laskub sohvale, kus teostub läbivaatus. Osakonnas töötavad kaks alalist arsti rea volontäärega. Konsultatsioone on aastas üle 15 000.

Imikute nõuande ruumid on korraldatud nii, et laps tuleb konsultatsioonile ja vaadatakse järgi — ilma erilise nakkuse hädaohuta. Imikud riietatakse lahti suures saalis, mis sisaldab 35 väikest istmega varustatud ja klaasiga üksteisest eraldatud ruumi. Siit läheb laps kaalumisruumi kaudu konsulteeriva arsti kabinetti. Kahtlasi lapsi võib enne üldsali lubamist pealiskaudset sorteerimist teostava isiku poolt eraldada erilisesse isoleerimisruumi. Lapse riietumiseks on jälle eriline vahedega eraldatud ruum. Paviljonis leidub veel laboratooriumiruum ja suured ruumid „la goutte de lait“ tarvis, kus piim koostatakse vastava arsti eeskirja järgi, steriliseeritakse ja jagatakse välja. Selle paviljoni juures asub ka päevakodu kogu haigla naisteõpetajate kuni 3 a. ealisile lastele. Töötavad kolm alalist arsti ja rida volontääre. Seitsme kuu jooksul üle 5000 konsultatsiooni.

Kolmandas paviljonis on võimaldatud günekoloogilised läbikatsumised, steriilsuse ja süüfilise ravi. Seal leidub ajakohane suur laboratoorium. Antisüfiliitilises osakonnas töötavad viis arsti. Aastas on üle 6½ tuhande konsultatsiooni ja 5½ tuhande süstimise. Sigimatuse ja üldgünekoloogia nõuande alal töötavad seitse arsti. Sigimatuse korral tulevad vaatluse alla ka mehed.

Ülalnimetatud ehitise teisel korral asub Lariboisière Maternité isoleerimisosakond mitmekümne üheveedilise toa, suure operatsiooniruumi, tarvilikkude kõrvalruumega ja kahe ruumiga isolatsiooni-osakonnas asuvate emade terveile ja haigeile lastele eraldi.

Kirjeldatud eeskujulik nõuandla väärrib Pariisi reisijate kolleegide külastamist.

Reisikirjelduse lõpetades, pean tähendama lahkele vastuvõtule, mis mulle kõikjal sai osaks ja mille eest külastatud haiglate juhatusele ja arstele võlgnen soojemat tänu.

August-september 1932.

R. Kleitsman.

A

45 508

-28

123 924

1